

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Vabilo na naročbo.

„Notranjec“ bo tudi l. 1908 izhajal v dosednji obliki vsako soboto dopoldan, da ga naročniki prejmo še v soboto ali vsaj nedeljo. Ako število naročnikov zraste, se bode list povečal.

Somišljeniki, širite list po vseh svojih močeh. Zbirajte fonde, da se skupno naroči večje število iztisov. Dopisujte in poročajte redno, točno in resnično.

„Notranjec“ stane na dom po pošti dostavljen za celo leto le štiri krone.

Vse denarne pošiljatve je nasloviti na upravnništvo „Notranjca“ v Ljubljani, Breg 12.

Denarna kriza.

Leto 1907 ne zapusti novemu letu posebno lepe dedščine. Ves svet stoji še danes pod vtisom neomiljene denarne krize. V Severni Ameriki je predsednik Ruzvelt začel boj z milijonarji in njih zvezami (karteli ali tresti). Slednji pa so pokazali, da žnjimi ni dobro orehov tretji. V Ameriki je itak že manjkalo gotovega denarja, zdaj pa je gospodarski boj povzročil, da so imetniki tega denarja postali nemirni ter potegnili svoje prihranke iz prometa. Nakazila, s katerimi se je poprej večidel plačevalo, nimajo tam več prave cene, le gotov denar se spoštuje in uvažuje. Zato pa se ga dobi le za velikanske obresti. 50 % in celo 80 ali 100 % ni danes nič čudnega v ameriških razmerah! Ker pa je denar tako drag, trpi vsa obrt in trgovina. Podira se banka za banko, trgovina za trgovino, podjetje za podjetjem. Velike ščuke požirajo male in slabotne. Tak je ta hip položaj v Ameriki in povrnil se bodo redne razmere šele, ko se zaupanje spet povrne v deželo in

preneha bojazen, da bi se denar izgubil, če se ga komu posodi.

Kakor valovi morja so prišle posledice ameriške krize tudi v Evropo, kjer je jeseni vselej denarja največ treba in so razmere že itak bile napete. Amerikanci so hoteli iz Evrope potegniti denar in zlato v Ameriko. Zato so vse državne banke povišale obrestno mero visoko preko običaja, da grozdje našega denarja ne bi bilo presladko. A to ni pomagalo. Amerika je rada plačala višje obresti, da je le denarja dobila. In tako je kriza uplivala mogočno na vso Evropo. Trgovina mora plačevati 8 ali 9 % obresti! Tako tudi obrt, in celo hipotekarni kredit je poskočil preko 5 %. Na Ogrskem gre posebno trda za denar. Tudi 10, 12 % ni tam zdaj nič posebnega, in celo marsikak slovenski stotak je zvabila ta obrestna mera na Ogrsko.

Tudi na Slovenskem se denarna kriza pozna do zadnjega kotička. Da trpi na njej tudi kmet, temu so krive napake v naši denarni organizaciji. A o tem ni danes čas, da razpravljamo.

Upanje je, da se do poletja kriza poleže.

Politične vesti.

Slovenci leta 1907. Splošna, jednaka volilna pravica nam je prinesla nekaj več moči v državnem zboru. Z vstopom ljubljanskega župana Hribarja v poslansko zbornico je prišlo nekaj več življenja v slovenske poslance. Ta mož je s svojo neutrudljivostjo prisilil tudi klerikalce, da so začeli vsaj nekoliko gibati. Res je, da je tisto neprestano prepiranje, kdo je imel „zaslugo“, smešno, a za naš narod je dobro, da se tekmuje s tem, kdo je več dobrega zanj storil.

Na Kranjskem je to leto prineslo nekaj več gibanja v narodno-napredno stranko. Nje načelnik Hribar se trudi in trudi, a manjka mu zmožnih so-

delavcev. Voz iz jarka spraviti je pač težko. Klerikalna stranka je v cvetu, vendar niso nje uspehi taki, kot so mislili tisti podleži, ki so pristopili v njene vrste, ker so računali na zlato plačilo. Osobito ostudni so nekatere barabe, ki so izdale učiteljski stan in delajo zdaj tla kot učitelji — protišolski stranki.

Naša kmetska stranka je odločno posegla v volilni boj. Organizacija napreduje, a mož, ki bi se hoteli bolj žrtvovati, manjka! Najbolj so vredni graje taki, ki čez vse zabavljajo, ganejo pa ne s prstom. Bratje v kolo se vstopimo!

Na Štajerskem je razvila narodna stranka krepko delovanje. Žal, da je gospodarska organizacija štajerskih naprednjakov pomanjkljiva. Klerikalci so tam prav tisti, kot pri nas: duhovniki in nekaj civilistov, ki so neznajne politične mavrice, na primer dr. Benkovič, dr. Vrstovšek, ki v motnem ribarju zase. Klerikalci pa baš take rabijo, ker taki glede načel nimajo nič besede, ampak so že zadovoljni, če pri stranki žro. Dokler bodo taki nepoštenjaki civilni voditelji v klerikalni stranki, je vsaka misel na slogo nekaj nemožnega,

Na Koroškem smo dobili napredno glasilo „Korošec“. S tem bo Slovenstvu zelo pomagano, ker se naprednjaki, ki „črnih“ videti ne morejo — in taka je večina koroških kmetov — po duhovščini ne bodo mogli stirati nemčurjev v tabor.

Na Goriškem so se klerikalci popolnoma prelevili po kranjskem vzoru. Nastala je tudi agrarna

struja z glasilom „Naš glas“. Upati je, da Gabrščkova napredna struja pusti agrarcem povsem proste roke, ker ni povoda se prepirati in napadati. Agrarna ideja je zdrava in le podpore naprednjakov vredna. Na Goriškem je zaznamovati tudi dokaj gospodarskega napredka Slovencev.

V Trstu je začela krepko življenje „Narodna delavska organizacija“. Naj bi neprestano varovala razredno delavsko stališče, da ne bo živela le od kozlov, ki jih streljajo socijalni demokratje. Glede slednjih je omeniti, da je na Slovenskem mnogo krajev, kjer je treba socijalističnih organizacij, da pa se je nezmožnim voditeljem in kričačem posrečilo, jih — ubiti. Izvzamemo le Idrijo in deloma tudi Zagorje in mirno lahko rečemo: vsa ostala slovenska socijalno demokratična organizacija je za nič. Na tem ne spremeni ničesar dejstvo, da so na čelu g. Etbin Kristan, Cankar in dr. Dermota. Ravno tem gospodom, osobito prvemu je pripisovati, da je vse zavoženo. Ta gospod Etbin Kristan neizmerno kriči in opravlja, a ni še nobenemu delavcu za belič zboljšal kruha.

V Istri Slovani precej napredujemo. Sicer so Italijani še trdi in nočejo slišati nič o poštenem kompromisu za deželnozborsko volilno reformo, a dolgo se ne bodo mogli držati.

Domače vesti.

Srečno novo leto vsem naročnikom in prijateljem želi uredništvo „Notranjca“.

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.
(Dalje.)

V Sarati je bil sejm, eden onih znamenitih sejmov, katere obiskujejo ljudje od devetih dežel in devetih morjev. Kadar se približuje dan svetega Demetra, začne se živahno gibanje in vrvenje na klancih in v dolinah; tudi ljudje, ki so si stavili svoj dom v najskrivnejše kotičke, oživijo in se pripravljajo na izlet v svet.

Vas Sarata se začinja spodaj na obrežji potoka, kjer se dele doline in križajo ceste, vzdiguje se ob toku gor do majhne planjave. Od četrtega že so postavljali tu kolibe in pivnice ter jih krasili z raznobarvnimi zastavami, v petek pa so se polnile ceste s sejmarji, da se je na večer razlegal po dolini glasen hrup zbrane množice.

Ta sejm slovi kot najboljša priložnost za ponavljanje starega znanja in nudi največ vesele zabave. Ljudje, ki prihajajo, da kaj vidijo in, da se pokažejo, svatovsko oblečena dekleta, mlade žene, podjetni fantje, ki so vedno pripravljeni zavrteti se v plesu, ponosni jahači, kratko povedano, vse, kar je željno radovanja, se združi tu v nedeljo.

Ta dan pa vrvenja ni konca ne kraja, eni prihajajo iz vasi navzgor, drugi hite s hribov navzdol.

Na cesti, ob vznožji hriba, vstavil se je bil v soboto na pol s senom naložen voz, v nedeljo je bil spraznjen in seno na kup zloženo; krog kupa so stali štirje voli in pet mladih bikov. Na praznem vozu je ležalo več kos, brusilni kamen, plug in različna druga železnina. Miron je sedel na lestvi voza, pozorno je gledal zdaj proti hribu, zdaj proti sejmišču.

Pred nekoliko dnevi je bil izvedel, da je Marta zaročena z Matejem in, da bo prišla danes na sejm, da nakupi svatbena darila ter, da se pokaže pred svetom.

In polastilo se ga je hrepenenje, da bi jo še enkrat videl. Čas je potekal, solnce se je vzdigovalo vedno višje na nebu, a Mihovega voza ni bilo videti.

Miron je postajal že nestrpen, akoravno je njegov obraz kazal le izraz mirne brezbržnosti. Zdaj pa zdaj vzravnaval se je pokonci in je stal dolgo, pozorno gledajoč v daljavo.

Njegova obleka je obstajala iz tesnih hlač od domačega sukna, dolge, skoro do kolen segajoče, na krajeh z rumeno svilo obrobljene srajce, ki je bila v sredi prepasana s pasom, pošitim z majhnimi biseri, iz za pasa se je videl ročaj noža; modrega telovnika s petimi vrstami gumbov, s širokimi rokavi, ki so bili tudi pošiti z rumeno svilo, širokokrajnega klobuka, ki

Somišljeniki kmetske stranke se uljudno pozivljajo, da store svojo dolžnost za glasilo „Kmetske stranke“: 1. Bodi vsakdo naročen na „Notranjca“ in plačuj redno. 2. Pridobi naj še po enega naročnika. 3. Agitiraj po gostilnah itd., da naroče „Notranjca“. Ne zahajaj v take gostilne, kjer niso nanj naročeni.

Kmetijska družba v današnji prilogi „Notranjca“ vabi k sodelovanju in u članjenju. Kdo ne bi tega oklica podpisal z obema rokama, če ne naša kmetska stranka. Saj to je pravo delovanje za kmeta, ki ga vidimo pri tej zlati naši kmetijski družbi. Zato pa se je zvesto oklenite.

Iz Postojne. Pipčarski klub v Postojni izreka iskreno zahvalo svojemu vrlemu članu gosp. Fran Krajner-ju trgovcu v Postojni, ker je daroval 20 K, katere je izročil vesel v prijetni družbi gospodični Mari Mislej v prid „Sokolskemu domu“. Živel cenjeni darovalec.

Odbor pevskega društva „Postojna“ se je takole sestavil: Fran Kuttin ml., predsednik; Božidar Dekleva, podpredsednik in blagajnik; Helidor Petrič, tajnik; Josip Burger, arhivar; Matija Frank, Baltazar Macner in Zorko Stritar, odborniki; Anton Verbič ml. in Ivan Zwölf, namestnika.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: g. Jože Šibenik, 2 K; br. G. Demšar, ker se ni vdeležil občnega zbora 2 K. Hvala! Živela!

Na zadnjem občnem zboru „Sokola“ je bil izvoljen naslednji novi odbor, ki se je tako konsti-

tuiral: Fran Paternost, starosta; Fran Kuttin ml., podstarosta; Jakob Smrdelj, tajnik; Janko Jaške, blagajnik; Andrej Miško, načelnik; Fran Vilhar, arhivar; Andrej Baraga, Baltazar Macner in Josip Rusjan, odborniki.

Prvo snežno odejo smo dobili v Postojni za božične praznike. Sneži še nadalje ter znaša visočina zapadlega snega 12 cm.

Postojnske novice. Nekdanja R. Šeberjeva tiskarna, sedaj last katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani, se preseli z novim letom iz Postojne v Trst. Postojnčani ji želimo srečen pot. — Z današnjim dnem se je pričelo z desinficiranjem vodovodnega omrežja pod vodstvom g. dr. Kaiser-ja iz Gradca, ki je v svrhu preiskave vode že 14 dni v našem trgu. Upamo, da bode z novim letom izročen vodovod zopet svojemu namenu, ker so vsi nedostatki sedaj popolnoma odstranjeni. — Opozarjamo še enkrat na dramatično predstavo tukajšnjega dramatičnega kluba, ki se vrši na Silvestrov večer v Narodnem hotelu v prid revnim šolarjem in deloma za sokolski dom. — Kakor čujemo, skliče odbor „Sokol“ v kratkem zastopnike tukajšnjih narodnih društev k skupni seji v svrhu dogovora radi zidanja skupnega društvenega doma v Postojni, katera misel je bila na občnem zboru „Sokola“ sprožena in predlagana. Želimo najboljšega uspeha.

Na Vipavskem klerikalci prav pridno delajo za bodoče deželnozborske volitve. Tudi one, ki pri državnozborskih volitvah niso volili njihovega kandidata, sedaj

je pokrival lase; nosil ga je, pomaknjenega nazaj, da se je videlo visoko, obokano čelo. Njegove kretnje so bile mirne, njegove oči razumne. Zdaj pa zdaj pogladil se je po gostih, kratko pritriženih brkah, potem je zopet stal mirno s stisnjenimi ustnicami in nepremičnim obrazom.

Marta se bo možila! Čudna reč je to možitev. Pa tako je na svetu in ne da se spremeniti. Vendar jo je hotel saj še enkrat videti — in samo to!

Čakal je zamanj. Miha, ki je bil gost pri Petru, Dularju, prišel je od druge strani, in med tem, ko je Miron nepremično gledal proti hribu, se je bil ustavil Mihov voz v senci bukve ob robu gozda.

Miha in Peter skočila sta krepko z voza v suho travo, ženske so stopile počasi dol, otresale so se prahu in gladile zmečkane obleke. Potem se je začel pogovor: da je mnogo ljudi prišlo na sejm, da je prostor lep in vreme prijetno, kakor je to navada ljudij, ki pridejo v nov kraj.

„Zdaj bodele šle ve svoja pota, in midva greva svoja, da bomo videli kaj in kako,“ rekel je Miha ženskama ter je povabil Petra, da gre z njim, mogoče, da bodeda srečala kje Mateja. Dogovorili so se, da se snidejo zvečer, imeli so še mnogo nakupiti. Miha in Peter sta šla z odmerjenimi koraki proti sejmu, kjer je bila tolika gneča, da sta le počasi prišla naprej.

Vrhutega je bilo tu še mnogo znancev, zdaj je bilo treba pozdraviti kakega sorodnika, zdaj kakega vplivnega prijatelja. Peter je tako od daleč namigaval, kaj da je prav za prav vzrok, da je Miha prišel na sejm in Miha, ki mu to ni bilo popolnoma všeč, se je vendar smehljaj zadovoljno, ko je videl, da je predmet splošnega zanimanja.

Vstavila sta se večkrat, zdaj pri vrečah, napolnjenih s sadeži, zdaj pri krasni živali, pri močnem konju ali pa pri sežnju drv — kratko, hodila sta, kakor se ravno hodi po sejmih.

Peter je vodil Miha počasi proti hribu, kjer je mislil dobiti Mateja. Ko sta prišla do Mironovega voza, vstavil se je Miha ter je občudoval bike.

„Dobra reja!“ rekel je, se obrnil proti Mironu ter ga pogledal pozorno.

„Po čim dajete bike?“ vprašal je.

„Ne prodajam jih,“ zavrnil ga je Miron.

„Koliko ste pa dali zanje?“

„Jih nisem kupil.“

Miha je še enkrat pogledal Mirona, potem se je obrnil stran kakor nejevoljen ter hotel oditi.

Mironovo obličje se je sedaj zjasnilo, prijel se je za lestev ter skočil prožno z voza ravno pred Miha.

„Sam sem jih priredil!“ rekel je smehljajoč se prijazno: „prodam vam jih, če ste kupec“.

k sebi vabijo ter se jim prilizujejo na vse načine. Vsakovrstnih obljub in pijače je na izbiro. Marsikdo se boji, da na Kranjskem niso daleč oni časi, ko bodo zidali samostane na deželne stroške.

Prošnjo za podaljšanje vipavske železnice do Štanjela so odposlale na poziv vipavskega županstva vse interesirane občine tukajšnjega sodnega okraja na pristojna mesta. Pozivljamo tudi državne poslance „Jugoslovanskega“ in „Slovenskega kluba“, da se solidarno zavzamejo za naše gospodarske težnje, kakor so se občine brez razlike političnega mišljenja njihovih zastopnikov zedinile za skupno peticijo.

Tamburaško društvo „Sloga“ v Dol. Logatcu si je na svojem občnem zboru dne 22. t. m. izvolilo sledeči odbor: predsednik Tomo Tolazzi, podpredsednik Fran Hladnik, odborniki: Ivan Arko, Anton Kunc, Lovro Urbas; namestnika: Fran Korenčan, Anton Vilar; pregledovalec računov: Rudolf Hammerlitz.

Učitelj Bezek na Gočah je, od kar je postal klerikalec, jako oblasten mož. Pred nekaj časom je zaprl kar na svojo roko šolo za dalj časa, ne da bi imel za to od višje šolske oblasti kako privoljenje. Mislil si je: jaz sem klerikalec, župan enako in župnik se tudi razume — zgoditi se mi ne more ničesar, zato naj bo šola zaprta. Ali smola je smola! Iste dni je prišel nepričakovano g. okrajni šolski nadzornik v šolo,

Miha je bil potolažen.

„Kupec ravno ne“, odgovoril je, „a meni ugajajo živali, zato sem hotel izvedeti ceno. Odkod ste jih prignali?“

„Iz Vadul-Reva!“

„Kako, iz ravnine?“ vprašal je začuden Peter, „po pasmi bi sklepal, da so živali s hribov.“

„Gotovo!“ rekel je Miron, „so s hribov, a pozneje sem jih prignal v dolino.“

„No, sedaj razumem, Bog vam daj srečo z njimi, prijatelj“, rekel je Miha ter se odstranil.

Miron je splezal zopet na voz ter dolgo gledal za obema. Ko se je bil Miha za kakih sto korakov oddaljil, obrnil se je še enkrat nazaj.

Miron se je zganil. Bilo je nekaj v tem pogledu, — kaj je neki bilo? Spoznal je nošo vasi, kjer je bil preživel najsrečnejše dni svojega življenja, — spoznal je moža, katerega je bil že večkrat videl v cerkvi.

„Miha!“ rekel je ginjen, „kako se je postaral!“ Torej je bila Marta že na sejmu, tu v njegovi bližini, morebiti čisto blizu!

Velik nemir se ga je loteval, stal je neodločen na vozu. Ni vedel, kaj naj stori, obšla ga je bojazen, zdelo se mu je, da se mora nemudoma odpeljati domov.

Naenkrat se je zganil, roke so mu omahnile, stal je nepremično, nagnjen nekoliko na levo stran ter gledal v daljavo.

(Konec prih.)

a našel ni ne otrok, ne učitelja. Kaj se je nato zgodilo, mi ne vemo, a toliko nam je znano, da je bil pondeljek na to zopet reden pouk na šoli na Gočah. G. učitelj, le nekoliko bolj reden bodite in skrbite, da se bodo tudi ženska ročna dela poučevala vse predpisane ure in ne tako kakor lansko leto, sicer bomo poskrbeli, da ne bo gospa učiteljica za par ur poučevanja vlekla nezasluženo nagrado. Tudi v kozarec pogledate lahko kolikor vam drago, a pred otroke, prosimo, da prihajate trezni!

Napreden oče.

Košansko pevsko društvo ima dne 29. decembra t. l. svoj redni občni zbor v društvenih prostorih v Dol. Košani. Začetek ob 4. uri popoldne.

Poštni urad Staritrq pri Ložu dobila je gdčna. I. Rak. Sedanja poštarica bila je zelo priljubljena in je vsem resnično žal, da zapusti naš kraj.

Politiko v šoli goji župnik Marčič na Slapu. Mesto, da bi otroke poučeval o krščanski ljubezni, pa jih zmerja z „liberalci“ in enakim. Pretepa in suva pa tudi nedolžne otroke, kakor kak divjak, zlasti one, ki so naprednih starišev. Ako ne bo tega surovega početja kmalu konec, poiskali si bomo zadoščenja, ne pri škofu in tudi ne pri šolskih oblastih, ampak pri sodišču.

Več starišev.

Iz Zagorja. Pod voz je prišel zidarski mojster V. Žigman. Stal je pri vozu drv, ki so se nanj sesula. Bati se je, da je znotraj poškodovan. Okreval je toliko, da lahko hodi. — Ob zadnjem občinskem proračunu smo zvedeli, da se naklade znižajo, to je veselo znamenje. V prihodnjem letu odpade 18 % naklada na šolsko poslopje, s čemur odpade občini veliko breme. Občinski odbor je sklenil 20 % naklado dovoliti, v dopolnitev poskuševalnega vodnjaka, ako da podpora dež. odbor in država. Tako upamo, da bo vendar enkrat končan.

Iz Pivke. Z enajstimi pari vpreženih volov so peljali preteklo nedeljo iz Št. Petra na Bač lokomobilo (težko 110 met. stotov) za novo parno žago g. Al. Urbančiča.

Rateževo Brdo pri Premu. V torek zvečer je šel voz drv čez nogo p. d. Temeljevemu sinu.

Iz Rakeka. Županstvu se je odpovedal tukajšnji župan g. Ivan Fatur. Po dolgem prigovarjanju in potem ko se mu je podelila na nasvet g. M. Domicelja zaupnica, je zopet to čast prevzel. Kaj je krivo odstopu? Ali res ne sme v javnost.

Iz reške doline. Trnovska čitalnica je imela 15. decembra redni občni zbor, ki se je vršil ob številni udeležbi. Iz poročil je njeno delovanje razvidno. Izposodila je precejšnje število knjig. Izvoljeni so bili sledeči gg.: predsednikom g. R. Valenčič; v odbor pa: Brinšek J., Lampret Fort., Ložak J., Oblak L., Strniša Ant., Val Drag. — Želimo, da bi vedno uspešno delovala v korist in blagor ljudstva, kajti le to je njen namen. — Luči, luči dajte študentu iz Bistrice, ker ne vidi hoditi po kolodvoru. Čujte in strmite! kaj zahteva: da mu naj cestni odbor preskrbi svetilke od

postaje pa do Trnovega ali Bistrice; ne vemo zakaj, saj se v temi tudi lahko študira razne neumnosti, ki jih poroča za „Domoljuba“, da jih potem razbobna pod zaslombo poslanca Žitnika v svet. Cestni načelnik, poslušaj, kaj ti ukazuje; daj, izpolni mu voljo, ako ne, pa mu daj „farav“, ki ga bo nosil v roki, da ne zabodi kakor tisti iz Bistrice, ki se je pijan vračal mesto domov v Dobropolje. Samo to je, ta si ne more kupiti vina, ker mu nihče ne da zastonj, denarja pa ni. Brez dela ni jela. — V zadnji številki „Domoljuba“ beremo, da prosi uredništvo, naj se ogibljejo dopisniki osebnih napadov, na drugi strani pa beremo „iz reške doline“ same napade; nasprotniki so počesčeni z najizbranejšimi imeni, dobimo vmes osla, norca, otroka, itd., kar hoče kdo. Gotovo je naš vrli dopisnik izdelal „lemenat“. Pa povemo mu, da to ne gre skupaj, na leci: ljubezen, v „Domoljubu“ in „Slovencu“ pa sovražstvo razširjate. Pa bodete govorili, da je vera v nevarnosti, a sami se ne brigate nič zanjo. Ali hočete, „ljubi“ dopisnik, natančnejšega opisa vašega delovanja? — Vse, kar leze in gre se je napravilo za boj; kajti to ni majhna reč, ako kdo ve za skrivnosti, pa jih ne zna, ali noče držati za jezikom. Kakor smo se prepričali, je silno hudo za neko reč, ki se ne more popraviti, groza je misliti, da bi šle vse lepe nade glede občinskih volitev po vodi; a kdo je kriv, da ne bodo veljale tiste občinske seje, kjer se je nepostavno imenovalo častne občane ali se jih je vsaj hotelo. Ah! skrivnost, skrivnost, a sedaj že izdana. Gorje ovaduhu! Po turško bodo naredili ž njim! — Obesiti ga je potreba! Koga? Vse, ki so pri „Notranjcu“! Naši gg. duhovniki uče, da mora človek, ako ve za hudo dejanje, bližnjega opomniti, da ne bi več delal hudo. A čez „Notranjca“ pa zabavljajo, ker se boje, da bi ljudje zvedeli resnico in se prepričali, na čegavi strani je pravica. — Kakor čujemo, gre naš vrli poročevalec „resničnega“ lista od nas proč, pa ne daleč, namreč v Harije. Leto bode gotovo vzrok, da je zahteval od cestnega odbora tisti študent, naj napravi luči proti Dobropolju, ker bo imel vsak dan dvakratno pot v Harije; po isti poti bo šel pozno zvečer domov z lačnim trebuhom, boji se, da ne bi na poti od slabosti omedlel; in ker ga v temi ne bi nihče zapazil, bi obležal za vedno. Pa jo je pogruntal, da se obvaruje slabih posledic. — Dekliška Mar. družba ima večkrat tombolo na dobitke; mi nimamo nič proti temu, a ker tako meni nič tebi nič napravljajo klerikalci veselice ne, da bi to naznanili pristojni oblasti, opozarjamo poklicane oblasti na prostor v hiši „gospodarske zveze“, kjer imajo neko shajališče in se uče zabavljanja čez vse ljudi. O tem drugič bolj natančno! Pojasnili bomo več lepih reči. — Na Bukovici je bilo neki ženski ukradenih 800 K. Mož jih je poslal iz Amerike; dala jih je v škrinjo, kjer pa jih ni več bilo, ko jih je hotela rabiti. — Radi pomanjkanja krme letos ljudje tarnajo. Veliko gospodarjev kmetovalcev prodaja živino radi pomanjkanja krme. —

Pota so zelo v slabem stanu malone povsod, pa naši podžupani in župan z njim, se nič ne brigajo zato, da bi opomnili za popravo. — Agenti za žveplenke imajo v Trnovem. Nekateri mu pravijo „Frfr“. Kdor potrebuje užigala, le k njemu; ima baje tudi zobotrebce na razpolago.

Prosveta.

Odkup novoletnih voščil. Gospa Terezina Svetčeva, soproga prvomestnikovega namestnika „Družbe sv. Cirila in Metoda“ je nabrala kot odkup za novoletna voščila od litijskih rodoljubov in rodoljubkinj lepo svoto 53 K, ter jo poslala „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Slava ji! — Ali bi se ne dalo tako odkupovanje povsod vpeljati? Rodoljubi, posnemajte vrlo gospo Svetčevo po vsej domovini! Kako znaten dar bi bil odkup novoletnih voščil šolski družbi! — Nemci so že davno pričeli z odkupom novoletnih voščil podpirati svoja, našemu narodu sovražna društva. Mi seveda posnemamo radi ptujce v tem, kar nam škoduje, da bi pa posnemali njih gorečnost v narodnem borenju, zato smo dostikrat mlačni ali celo mrzli. — Za novoletna voščila se bodo izdali, kakor vsako leto običajno, tisočaki. Kdo ima koristi?! Mari bi ne bilo boljše in koristnejše, da se ti tisočaki naklonijo prosveti! Vsaka podružnica družbe sv. Cirila in Metoda naj bi pobrala odkupnino novoletnih daril za svoj okoliš. Kjer ni podružnice, naj bi pobral odkupnino kak rodoljub. Imena vseh rodoljubov, ki so se odkupili, naj se naznanijo družbeni pisarni, da jih objavimo v časopisih.

Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi še precejšnje število novoletnih razglednic. Prosimo naročil, da se vse razprodajo. Vsem naročilom se ustreže s povratno pošto.

Koledar za gasilce je izdala Zveza gasilnih društev. Ta lični koledarček gasilcem toplo priporočamo.

Narodno gospodarstvo.

Koledar za kmetovalca za l. 1908. V dokaj lični opremi priznane domače tvrdke Bonač je zopet izšel „koledar za kmetovalca“, ki ga je uredil diplomirani (?) agronom Jakob Legvart. Koledar obsega marsikaj zanimivega ter ga vsem kmetovalcem priporočamo. Vendar moramo opomniti na to, naj gospod urednik drugi pot postopa, kakor vелеva nesebična spodobnost: če je g. urednik kak članek prepisal od kakega drugega pisatelja, naj bo toliko spodoben, da to jasno pove. Ta koledar je „plonkarija“: Članek o gnojenju je dobesedno prepisan iz prve izdaje dr. Skazilove reklamne knjige znanega sindikata. In g. Legvart ga je dal še ponatisniti in ga podpisal „spisal dipl. (?) agronom J. Legvart!! Članek o oskrbovanju gozdov je slab izvleček iz knjige Guzeljeve. Članek „živinozdravilstvo“ je bil v predlanskem koledarji spisal menda

živinozdravnik g. Ad. Ribnikar. V letošnjem članku je neki mazač izvirnemu članku pridejal še nekaj „domačih sredstev“, ki so pa nesrečno izbrana in nepriporočljiva. Jeziku naj bi se bilo več pozornosti posvetilo. Za kmeta ni vse dobro, g. Legvart.

Hišni hranilniki ali domači šparovčki se zadnji čas od vseh strani in raznih oblik in tovarn priporočajo in vsiljujejo. Po našem mnenju bilo bi pa na kmetih vpeljati v svrhu varčevanja mladine najumestnejše „čebelico“. Kmečke hranilnice, naj bi si nabavile v ta namen posebne knjižice „čebelice“, katere naj bi dale na razpolago mladini. Na te knjižice bi vlagala mladina ob nedeljah ali praznikih svoje novce, ki bi se obrestonosno naložili potem „čebelice“ pri Kmečki hranilnici in posojilnici. Na ta način bi čebelica nadomestila precej drage kovinaste hranilnike! Pridobilo bi se pa tudi najlažje mladino k štedljivosti!

Pozor pred takozvanimi specijelnimi gnojili. Tvorničarji umetnih gnojil kaj radi izdelujejo in sestavljajo zmesi umetnih gnojil za posamezne poljske rastline in sadeže, katere potem na vse mogoče načine priporočajo in hvalijo kot najboljša. Ako se pošlje tako gnojilo kmetijsko kemičnemu poskuševališču se dožene po analizi, da ne odgovarja množina navedenih gnojilnih snovi, oni množini, katero naznani tvorničar, ter je kupovalec prav pogosto tako opeharjen. Svetujemo vsakemu, da kupi umetna gnojila vsako posebej in sam potem meša, kakor že hoče, ker mu pridejo veliko, veliko ceneje nego že nalašč od tvornice pripravljena.

Izvoz jajc iz Avstrije znaša po uradnih številkah 37 milijonov kron, in izvoz perutnine 13 milijonov kron, torej dobi od kuretnine Avstrija na leto 50 milijonov kron.

Stanje kmetijskih zadrug na Nemškem. Letopis zveze nemških kmetijskih zadrug za leto 1906. navaja število nemških kmetijskih zadrug. Poroča, da je v Nemčiji 10.999 posojilnic, v katerih je včlanjenih skoro cel milijon zadružnikov, namreč 959.715 članov. Povprek pride na eno zadrugo-posojilnico 87 članov. Mlekarskih zadrug šteje Nemčija 1530, z 148.137 zadružniki; na eno mlekarjo pride 97 članov. Zadrug za skupni nakup in skupno prodajo je (kmetijske zadruge) 1815, pri katerih znaša število zadružnikov 184.181; k jedni zadrugi smemo šteti po 101 udov. Število raznih drugače imenovanih zadrug znaša 808. Če jih naštejemo imenoma so: vinarske zad., žitna skladišča, katere vlada bogato podpira, sadjarske zad., zadružne žganjarije, mlinarske, pekarske zadruge, in za izdelovanje konserv, jajčarske, živinorejske, perutninarske, strojne, vodne, stavbinske, opekarske ter tiskarske zadruge. Nemški naselniki imajo celo v Palestini svojo vinarsko zadrugo; pa tudi (kolonisti) naselniki v Afriki imajo posojilnice na zadružni zakon ustanovljene. Nemci imajo 37 osrednjih denarnih zadrug ali zadružnih zvez in 25 osrednjih (centralnih) zvez za skupni nakup in skupno prodajo, pri katerih so vse prej našteje zadruge včlanjene. Nemci imajo tudi dobro in uspešno delujoče zadruge

za prodajo posameznih kmetijskih pridelkov, kakor medu; (strdi) hmelja, tobaka, (duhana) sena, kož, domače hišne industrije i. t. d. Iz tega se vidi, koliko dela še čaka naše slovensko zadružništvo!

Vinorejske zadruge.

(Konec.)

Že zadnjič smo rekli, da se upošteva le združen vinščak, združen kmet, ker le tako se zamore bojevati za boljše cene svojega pridelka.

Zato se morajo vinščaki večje občine ali ene doline, ali zaprtega okoliša združiti, da skupno izdelajo in skupno prodajo svoj izdelek.

Glavni namen vinarskih zadrug že ni toliko iz grozdja skupno napraviti vino, temveč prirediti vino pod strokovnim, izkušenim vodstvom po najboljšem in priporočljivem načinu, — kajti načinov naprave vina je več, — s tem vinom tako kletariti, da se zamore vinskim trgovcem in gostilničarjem dati zares najboljšo pijačo, takega okusa brez vinskih napak in tako karakterizirano, da so v njem vse vrline kakovosti onega kraja, od koder je pridelek.

Razlog, ki govori za ustanovitev vinorejskih zadrug je tudi ta, da ima eden ali drug vinščak v svojem vinogradu nasajenih tudi nekaj posebnih finejših trt, vzemimo burgundec itd.

Iz onega grozdja, kar ga bode pridelal v svojem vinogradu, — ki češče ni obširen — se mu ne bode splačalo narediti finejšega vina, temveč bode vse grozdje — boljše in slabše — skupaj zmastil. Če pa odda več posestnikov enega okoliša to finejše grozdje zadrugi, da, tam se pa že izplača tako grozdje posebej zmastiti in posebno vino narediti, katerega bi bilo nekaj hektolitrov. Ravno tako je s takim vinom, če ga je večja množina, prikladnejše je kletarjenje. In ko se ponudi trgovcem, dobi se lahko zanj odjemalce. Sicer se tako vino prodaja le v steklenicah ali buteljkah po mnogo višji ceni, kakor navadno.

Tudi za navadno namizno vino pridobi se mnogo lažje odjemalcev, če se dobi večje množine vina enakega okusa, kakor pa če ima vino vsakega posestnika svoj okus. Saj vemo: ta pusti mošt več, drugi zopet manj časa; to vpliva na okus, miloto in barvo vina. Vsled tega se pa kupci pritožujejo, da ni dobiti večjih množin jednakega pridelka. Če se pa dobi, mora si kupec vzeti mnogo časa in tudi precej prehoditi, da je resnično zadovoljen in more svojim gostom postreči.

Korist vinorejskih zadrug čuti tako tudi kupec, krčmar, posebno še vsled tega, ker je prepričan, da je kupil pristno vino, ker zadruga za svoj pridelek jamči.

Največja prednost leži v tem, da vinorejcu ni potreba ob času trgatve svojega grozdja ali vina naravnost vsiljevati kupcem, pač pa odda v vinorejsko zadrugo, tam dobi gotov znesek na blago kmalu izplačan, ostali račun se pa poravnava, ko zadruga vino poproda. Najbolje je, da stoji vinarska zadruga v zvezi z domačo,

občinsko, kmečko hranilnico in posojilnico, da zadrugo lahko v času potrebe založi s potrebnim kreditom, posojilom ali kapitalom. Ko se poplača blago od kupcev, pa zopet kasira denar kmečka hranilnica in posojilnica. Tako se lepo v soglasju izpopolnjujeta vinorejska zadruga z domačo, kmečko posojilnico.

Da se zadruga tako izpolnjujejo v največjo korist in hasek kmeta, so nam najlepši dokazi iz Tirolskega, Renskih krajev, pokrajin od Ara, Mosle, Virtemberske, Badenskega, Elsa in drugod. Rečemo le: ljudje morajo biti prav organizirani in združeni, delovati se mora v združnem duhu, da delajo lepo v soglasju. Eden za vse, vsi za enega!

—0.

Po svetu.

Katoliški duhovniki obsojeni. V Stargradu v Nemčiji so obsodili osem duhovnikov na globo po 600 mark, ker so baje ljudi hujskali k nepokorščini proti postavam.

Iz Amerike prihaja vedno več delavcev nazaj v domovino. V zadnjih 14 dneh se je vrnilo 20.000 ljudi, ki so zamanj iskali sreče v Ameriki.

Brada, kakoršno nosi cesar, bo prišla v modo za jubilejno leto. Dunajski brivci so sklenili proslaviti cesarjev jubilej na ta način ter bodo svojim gostom priporočali to nošo.

20 milijonov za eno obleko. Siamka kraljica ima plašč, ki ga obleče samo enkrat na leto. Diamanti, smaragdi, rubini in safiri, ki ga krasi, so vredni 20 milijonov.

Ljubavna žaloigra. Posestnikov sin Josip Huter v Oberndorfu je imel ljubavno razmerje z deklo svojega očeta. Ker se je oče protivil taki ženitvi, sklenilo je dekle umoriti svojega ljubimca in sebe. Priplazila se je ponoči v njegovo spalnico ter ga je zabodla z dolgim, kuhinjskim nožem. Na to je hitela k vodnjaku in skočila vanj. Našli so jo drugi dan mrtvo, mladenič je smrtno nevarno ranjen.

Slon kot lokomotiva. V Prenclavu v Nemčiji je bilo treba premakniti vlak, kojega lokomotivo so drugje uporabljali. Delavci niso mogli premakniti težkih voz. Slučajno se je vozil na tem vlaku posestnik cirkusa, ki je imel velikega slona, ponudil je delavcem pomoč. Dal je pripeljati svojega slona ter ga ustavil zadaj pri voze. Na njegovo povelje je slon porival vozove z veliko lahkoto naprej, kar je vzbudilo splošno začudenje.

Za kratek čas.

V vojašnici. Narednik: „Ruski cesar je bil rojen?“
Vojak: „Da, gospod narednik.“

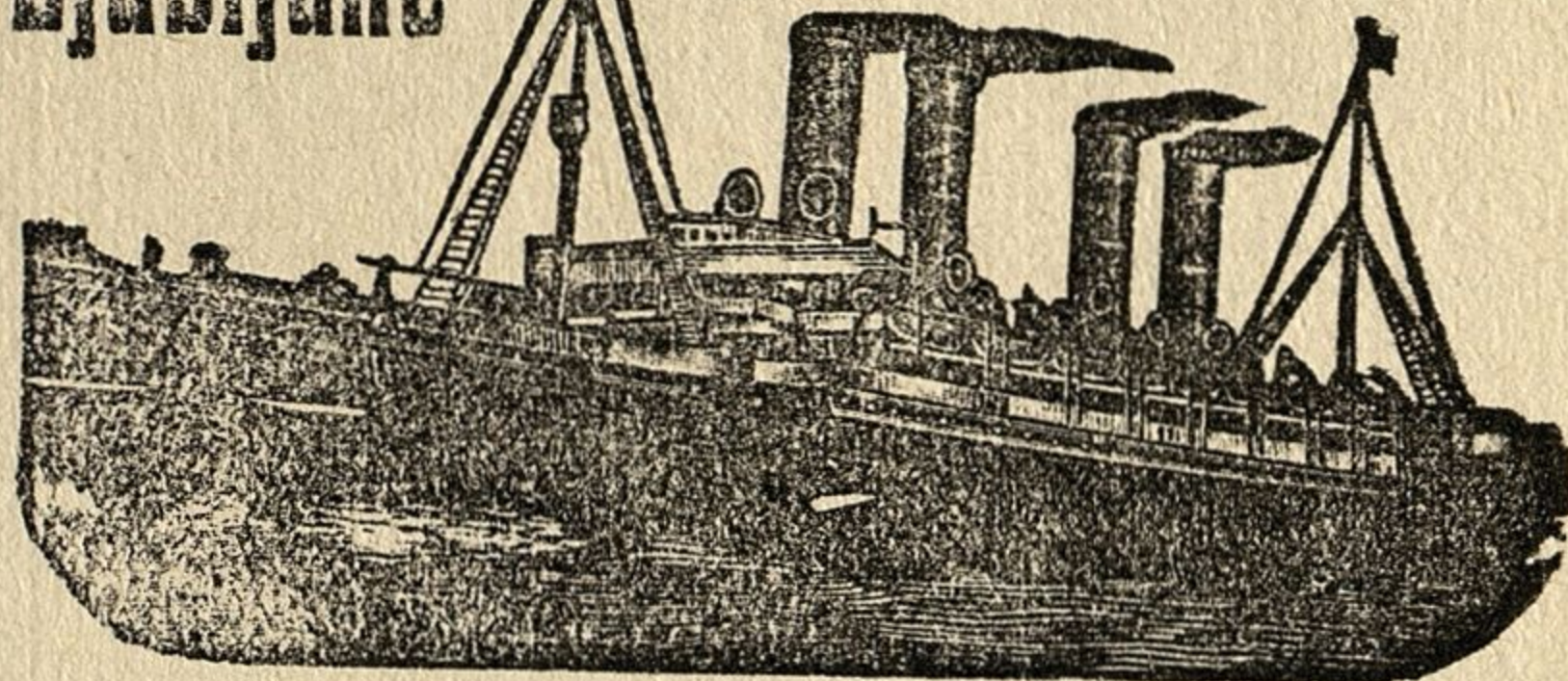
Po poroki. Ženica: „Taki so moški, pred poroko mi je rekel, da bi lahko smrt pretrpel za me, a sedaj še jesti noče tega, kar mu skuham.“

Rešitev. „Dr. A. mi je svetoval vroče obkladke, dr. B pa mrzle; kaj naj storim?“ „Da se jima ne zamerite, vzemite mlačne.“

Loterijske številke.

Trst, 21. decembra	15	39	63	4	40
Praga, 24. decembra	25	69	3	66	7

Iz Ljubljane v New-York

vezi se **najcenejše** s prekrasno opremljenimi **ekspresnimi** parobrodi, takozvani

cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Prva

vipavska vinorejska zadruga

ima v zalogi

več sto hektolitrov **izvrstnega vipavskega vina** ter ga oddaja v vsaki množini od 56 litrov naprej. Cene so zmerne, postrežba točna. Ako bi ne imela slučajno kakih desertnih vin na razpolago, preskrbi jih v slučaju naročbe komisijonelno pri svojih članih po lastni ceni.

o o o

Za pristnost vin jamči načelstvo.

MAKS ŠEBER

== v Postojni. ==

Akcidenčna tiskarna.

== Knjigoveznica. ==

Fotografični atelije.

~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarke zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseljem in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

•• **Dober tek** ••

dobite, če uživате

KAISER-jève mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

V Senožečah se odda takoj v najem

lepa kovačija

z lepim stanovanjem v isti hiši,

eventuelno je tudi ta naprodaj.

Hiša je ob glavni cesti na jako primernem kraju; kovača v Senožečah ni sedaj nobenega.

Pogoji se zvejo pri vdovi

Čehovin v Senožečah.

Učenca in pomočnika

sprejme v kolarsko obrt takoj

Ivan Česnik, kolar

== Drskovče pri Zagorju. ==

Kašelj!

5245 notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kaiser-jève

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

prsne karamele s 3 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**

Zavoj 20 in 40 vin.

Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus, lekarnar v Vipavi.**

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoldne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4½%, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.